

TRAFICUL DE FIINTE UMANE ÎN SCOPUL MUNCII FORTATE – O PROBLEMATICĂ A SOCIETĂȚII ACTUALE

- *Traficul de fiinte umane si munca fortata. Definirea conceptelor.*
- *Factorii care contribuie la fenomenul traficului.*
- *Procesul recrutarii. Profilul recrutorilor.*
- *Metode folosite de traficanti pentru recrutarea potentialelor victime.*
- *Forme de abuz exercitate de catre traficanti.*
- *Măsuri de siguranță. Cunoasterea procesului de recrutare legală a candidatilor*

Bucuresti

2011

TRAFICUL DE FIINTE UMANE ÎN SCOPUL MUNCII FORTATE – O PROBLEMATICĂ A SOCIETĂȚII ACTUALE

1. Traficul de fiinte umane si munca fortata. Definirea conceptelor.

Muncă forțată: muncă forțată sau obligatorie înseamnă orice muncă sau serviciu pretins unui individ sub amenințarea unei pedepse oarecare și pentru care numitul individ nu s-a oferit de bună voie. Prin muncă forțată se desemnează deseori noțiunea de „sclavie modernă”, conceptul de proprietate diferențiind munca forțată și sclavia în sensul tradițional. Întrucât sclavia tradițională presupune posedarea unui sclav de către o altă persoană, munca forțată indică numai exercitarea constrângerii și limitarea libertății persoanei. Astfel, sclavia este o formă a muncii forțate, dar nu unica. Există multe categorii de muncă forțată - de la sclavie și până la servitute.

Constrângere prin datorii: Este un exemplu de muncă forțată. Constrângerea prin datorie este o situație care apare atunci când o persoană oferă un împrumut unei altei persoane și folosește serviciile sau munca acesteia din urmă sau a altor persoane asupra cărora debitorul deține control, în vederea rambursării datoriei. Atunci când munca prestată este evaluată rezonabil, dar datoria nu este lichidată, situația se transformă în constrângere prin datorie.

Traficul de fiinte umane: Traficul de persoane înseamnă recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea persoanelor prin amenințare cu forța sau prin folosirea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de putere sau situație de vulnerabilitate, sau prin oferirea sau acceptarea de plăți sau foloase pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra altei persoane în scop de exploatare. Exploatarea va include, la nivel minim, exploatarea prostituției altora sau alte forme de exploatare sexuală, muncă sau servicii forțate, sclavie sau practici similare sclaviei, servitute sau prelevare de organe.

2. Factorii care contribuie la fenomenul traficului.

Un factor important care contribuie la creșterea proporțiilor traficului este globalizarea. Dezvoltarea tehnologică facilitează comunicarea, rezultând, spre exemplu, în abundența de spoturi publicitare TV dar și o utilizare tot mai frecventă a telefoanelor mobile. În aceste circumstanțe, și călătoriile peste hotare au devenit mult mai ușor și rapid de organizat decât în anii precedenți. Mai mult decât atât, globalizarea a sporit standardele de trai în țările dezvoltate, astfel această situație fiind însoțită de creșterea inegalității atât la nivel global, cât și național. Globalizarea a contribuit la reducerea barierelor în procesul de circulație a bunurilor și capitalurilor la nivel internațional. Aceste schimbări, însă, nu au fost însoțite de acțiuni politice similare în vederea înlăturării restricțiilor în procesul de circulație a persoanelor.

Factorii care contribuie la trafic:

a) Din punct de vedere al ofertei

- Climatul în care prosperă activitățile traficantilor - datorită unei guvernări ineficiente

caracterizată printr-o administrație publică coruptă sau absentă.

- Ineficiența sistemului legal și juridic.
- Discriminarea bazată pe diferența genurilor persistentă în procesul de angajare, educație și informații. Spre exemplu, oportunități de angajare peste hotare sunt oferite în preponderență bărbaților, astfel femeile devenind mult mai vulnerabile pentru traficul de persoane.
- Ineficiența sau lipsa căilor legale de migrare, precum și lipsa de informație cu privire la mijloacele existente pentru a obține o muncă peste hotare.
- Analfabetismul și nivelul scăzut de educație.
- Lipsa de cunoștințe cu privire la riscurile migrației.
- Traficul este o crimă care implică riscuri minime și profituri maxime.

b) Din punct de vedere al cererii

- Concurența în țările dezvoltate generează reducerea constantă a costurilor prin subcontractarea lucrătorilor, scăderea salariilor.
- Tendința rezidenților de a refuza anumite categorii de munci manuale, datorită nivelului sporit de educație și a extinderii programelor de asistență socială (compensații pentru șomeri, alocații pentru familii, salariu minim).
- Sporirea participării feminine pe piața muncii generează necesitatea lucrătorilor casnici, bonelor, supraveghetorilor pentru bătrani etc.
- Cererea consumatorului pentru produse și servicii la un preț scăzut și oferite rapid.
- Dezvoltarea industriei sexuale și de agrement – a generat cererea pentru servicii sexuale.
- Absența unui cadru de reglementare eficient și lipsa sancțiunilor.
- Lipsa de respect pentru și/sau încălcarea drepturilor omului.
- Riscuri minime, profit înalt – caracteristici ale afacerii de trafic.
- Lipsa de conștientizare.
- Corupția oficialilor din sistemul de migrație și vamal.

3. Procesul recrutării. Profilul recrutorilor.

În scopul traficării, recrutarea are următorul înțeles: oferirea unui candidat oportunitățile de angajare în țara de origine sau într-o altă țară, selectarea solicitantului și transferarea solicitantului selectat spre locul de muncă.

Recrutarea implică nu doar constrângere și convingere, dar și înșelăciune, ultimul fiind un element cheie al traficului. Înșelăciunea poate avea loc la toate etapele traficului: prima dată, în momentul atragerii potențialelor victime în relația de muncă, apoi în etapa transportării, iar mai târziu prin mințirea că toate aranjamentele pentru obținerea postului de muncă sunt în pregătire sau progresează. Înșelătoria nu se face doar de către agentul privat de recrutare, dar de multe ori și prin intermediul agențiilor deghizate de transport, au-pair, matrimoniale, de modele, care încearcă să atragă victimele în condiții de exploatare.

Uneori recrutarea implică o relație contractuală directă prin care se reglementează relația dintre angajator și recrutor. Uneori recrutarea este o activitate a brokerilor care intermediază direct între muncitor și angajatorul de peste hotare. Recrutarea în condiții abuzive tinde să se fundamenteze în baza contractelor verbale și, astfel, aceasta este falsă, fiind realizată în lipsa oricăror acte.

Profilul recrutaților. Recrutații pot fi divizați în 2 categorii:

➤ Intermediari. Un recrutaț individual care lucrează pe cont propriu dar deseori este în legătură directă cu o rețea de traficanți.

Intermediarii pot opera sub diferite forme mascate:

- Prieten al prietenului
- Membru de familie
- Iubit/Iubită, logodnic/logodnică
- Persoane respectabile din comunități
- Agenții. Un recrutaț individual sau o organizație de recrutați care lucrează legal, semi-legal sau ilicit.

Agențiile private de recrutare pot opera sub diverse forme:

- Agențiile private pentru ocuparea forței de muncă (AP)
- Agențiile de turism
- Agențiile de modele și modă
- Agențiile de dans
- Firmele de impresariat artistic
- Agențiile matrimoniale
- Agenții care nu au ca activitate angajarea persoanelor
- Cluburi

4. Metode folosite de traficanți pentru recrutarea potențialelor victime.

Trafi canții care încearcă să atragă persoanele în situație de trafic, utilizează un număr de metode:

- **Prin forță, constrângere, complicitate și ignoranță**

Recrutații pot atrage victimele, promițându-le locuri de muncă bine remunerate în statele de destinație. De asemenea, aceștia pot face uz de violență și constrângere. Unele victime sunt răpite, dar în cele mai multe cazuri, la etapa recrutării, există o anumită înțelegere între traficanț și potențiala victimă.

- **Prin recrutare voluntară a victimelor care nu suspectă consecințele**

Atrași de promisiunea unei vieți mai bune, mulți migranți pleacă voluntar cu recrutații, unii chiar căutându-i, dornici fiind să le plătească taxele solicitate și acceptând să se îndatoreze față de recrutaț, astfel riscând să devină într-o situație de servitute, în care datoriile sunt de cele mai dese ori sporite de câteva ori.

- **Prostituție și trafic**

Femeile care lucrează în industria sexuală a țării de origine sunt supuse unui risc sporit de a deveni trafo cate. Aceasta are loc deoarece proxeneții sunt, în mare parte, membri ai rețelelor criminale, iar femeile au fost deja trafo cate în țara sa, vândute sau re-vândute etc.

- **Documente false**

Migranții ar putea primi acte false – pașapoarte și vize, contracte de muncă, certifi cate de căsătorie etc.

- **Prin aplicarea anumitor proceduri**

Înainte de plecarea, traficanții ar putea să-i oblige pe migranți și familiile lor să plătească integral sau în parte cheltuielile de călătorie, în bani cash sau sub alte forme. Trafo canții, la fel, le-ar putea impune migranților condiții clare, precum:

a. Să accepte tutela oferită de către un reprezentant al rețelei criminale în țara de destinație.

b. Angajarea obligatorie în țara de destinație în condițiile dictate de către traficanț.

c. Angajarea în sectoarele selectate de către traficanți, fără a avea dreptul de a depune plângere.

d. Un „jurământ al tăcerii” care, dacă nu este respectat, va genera arestarea migrantului de către poliție și deportarea lui.

5. Forme de abuz exercitate de către traficanți.

O caracteristică specifică comportamentului traficanților este impunerea unei dominații permanente asupra victimei și lipsa oricăror posibilități de eliberare. Această sclavie crudă și inumană uneori poate avea loc și la etapele incipiente ale transferului, dar, de regulă, întotdeauna la etapa de repartizare a locurilor de muncă. Cele mai comune căi de impunere a acestei dependențe sunt:

- Confișarea actelor de identitate astfel încât migrații să nu aibă posibilitatea de a călători înapoi.
- Amenințarea cu denunțarea la autoritățile țării de destinație.
- Amenințarea cu aplicarea violenței fizice.
- Amenințarea cu aplicarea violenței asupra membrilor familiei migrantului.
- Izolare socială.
- Închiderea într-un anumit spațiu.
- Servitute.
- Reținerea salariului sau reducerea excesivă a salariului.

După ce migrantul ajunge în țara de destinație, traficanții deseori își dau în vileag metodele abuzive, de constrângere și exploatare. Acolo, aceștia își lasă victimele în condiții de dependență și înăbușă orice încercare de rebeliune. Astfel, ceea ce pare la început contrabandă, în realitate, poate deveni trafic.

Cele mai dese exemple de forme de abuz aplicat de către angajator:

Rezilierea contractului inițial rezultă în:

- Prea multe ore de muncă.
- Nerambursarea muncii.
- Neplata salariului stabilit inițial sau plata prin alte forme decât cele monetare.
- Munca în alt sector decât cel prestabilit (ex. prostituție).
- Lipsa concediului medical.
- Lipsa zilelor de odihnă.
- Abuz sexual, fizic și psihologic.
- Cazare în condiții destul de proaste.
- Drogarea forțată.
- Alimentație proastă sau chiar înfometarea.

6. Măsuri de siguranță. Cunoașterea procesului de recrutare legală a candidaților.

De la momentul anunțării posturilor vacante și până la momentul completării acestora, recrutarea trece printr-un proces constituit din 11 trepte. Este util de reamintit cele 11 trepte în ordinea în care acestea au loc:

- 1) Un post de muncă sau un grup de oportunități de angajare sunt aduse la cunoștința agenției private care le publică în mijloacele mass-media sau la sediul acesteia.

ASOCIATIA PRO REFUGIU

- 2) Solicitantul postului de muncă este înregistrat și i se comunică informația cu privire la postul de muncă propus, caracterul muncii, remunerare și condiții generale de muncă.
- 3) În timp ce sunt informați despre postul vacant, solicitantul este interviuat și în baza interviului este pre-selectat.
- 4) Este completat formularul candidatului pre-selectat.
- 5) Candidații pre-selecți sunt supuși unui test de evaluare a aptitudinilor și abilităților pe care le posedă și cei care au trecut cu succes această probă sunt incluși în lista scurtă.
- 6) Lista scurtă cu numele candidaților este propusă spre examinare angajatorului de peste hotare care ia decizia finală.
- 7) Candidații selecți de către patronul de peste hotare sunt informați cu privire la conținutul detaliat al muncii ce urmează să o presteze, condițiile de trai și muncă, condițiile de călătorie și taxele ce urmează a fi achitate.
- 8) Candidaților selecți li se arată și li se cere să semneze un contract de muncă provizoriu sau final.
- 9) Candidaților selecți li se oferă documentele de călătorie și biletele necesare.
- 10) Candidații selecți sunt transferați spre țara de destinație și primiți de către un reprezentant al agenției sau de către angajator.
- 11) Candidații selecți se încadrează în câmpul muncii, iar agenția intermediară primește suma convenită pentru acordarea serviciilor.